

Methodieken en werkvormen

Kamp - 'Veiligheid incl. EHBO'

Maker: Scouting Nederland ,
Veiligheid en gezondheid op kamp - "Handleiding voor de trainer"
Datum van productie: SA1.0 – aangepast november 2023

Kwalificatiekaart:

KAMP EN BEGELEIDEN JEUGDLEDEN

- Ik kan alle relevante informatie van jeugdleden op tijd beschikbaar krijgen en hiernaar handelen. Denk hierbij aan zwemdiploma, allergie, medicatie, visie op alcohol, gemengd slapen, etc.
- Ik draag zorg, indien nodig, voor de medicatie van de jeugdleden en let op het juiste gebruik en tijdstip.

KAMP EN PROGRAMMA VOORBEREIDEN

- Ik kan de kampactiviteiten afstemmen op het jaargetijde en de weersomstandigheden.

EHBO zit niet in het kamp programma, er is een apart EHBO te halen en te registreren. Wat uit het verleden is opgenomen in de handleiding is hieraan toegevoegd.

Leeftijd: Algemeen

Duur: minuten

Groepsgrootte: N.v.t.

Locatie: Binnen/buiten

Korte inhoud:

Gesprek over diverse veiligheidszaken die met kamp te maken hebben.

Dit is geen officieel document van Scouting Nederland, maar is door Scouting Nederland geselecteerd omdat het een goed voorbeeld is van hoe je zelf met dit onderwerp aan de slag kunt gaan. Hierdoor kan het zijn dat sommige onderdelen van dit document niet geheel overeenkomen met wat Scouting Nederland normaal communiceert.

Werkvorm

Gespreksvorm

Wat doe je als een jeugdlid iets overkomt?

In paniek raken en weglopen?

Een dokter bellen?

De politie waarschuwen?

Of eerste hulp bieden?

Ook zonder EHBO-diploma kun je lastige voorvalletjes verhelpen. Van die kleine dingen, die op het kamp iedereen wel eens kunnen overkomen. Elke leidinggevende moet die kunnen aanpakken.

Hoe gaan jullie op met veiligheid op kamp, waar denken jullie aan?

Hoe wordt er rekening gehouden met:

- het weer, zon / regen verwacht en onverwachts
- vervoer auto
- openbaar vervoer
- wet- en regelgeving
- samen op de fiets
- lopen/ hike e.d.
- is het belangrijk om te weten wie er een zwemdiploma? Bij welke speltakken wordt dit in de gaten gehouden?
- hoe is het met medicijnen geregeld? Houdt leiding dit bij zich? En wanneer houdt een jeugdlid dit bij zich?
- Hoe zorg je ervoor dat je alle noodnummers weet?

Veiligheid

Veiligheid tijdens activiteiten

Tijdens de laatste voorbereidingen van een programmaonderdeel is het goed om nog eens stil te staan bij wat je zo meteen gaat doen. Je kunt natuurlijk niet helemaal voorkomen dat het misgaat, maar je kunt er wel alles aan doen om het te voorkomen. De twee belangrijkste punten om op te letten, zijn de voorbereiding en het weer. Hieronder vind je een aantal aandachtspunten.

Vorbereiding

- Is de omgeving geschikt voor de activiteit?
- Zijn de kinderen uitgerust genoeg en emotioneel opgewassen voor je spel?
- Is het materiaal in goede staat en geschikt?
- Voldoe je aan alle regelgeving?
- Heb je het spel nog even doorgelopen vanuit de perspectieven van alle betrokken partijen?

Weer

- Is de (lokale) weersvoorspelling geschikt voor je activiteit?
- Zijn jullie voorbereid op onverwacht weer?
- Heeft het bestuur richtlijnen opgesteld wanneer een activiteit wel/niet door mag gaan?
- Ook met mooi weer komt onderkoeling voor, hetzelfde geldt voor oververhitting (zonnesteek) bij slecht weer. Kun je de symptomen herkennen?

Kennis van wet- en regelgeving

Een ongeluk is niet altijd te voorkomen. Je zult als leiding een risico-inschatting moeten maken bij alles wat je doet en een bewuste keuze moeten maken. Je wilt natuurlijk alles zo veilig mogelijk doen, maar het moet wel haalbaar blijven. Je kunt je dus nooit verschuilen achter dat je iets niet wist.

Scouting Nederland heeft op haar site een aantal veiligheidsbladen staan. Deze veiligheidsbladen kunnen je helpen met nadenken over de veiligheid voor veel verschillende onderwerpen, zoals dropping, klimmen, zeilen, voedselveiligheid of salmonella. Het zijn echter geen voorgeschreven richtlijnen.

Er is een aantal specifieke onderwerpen waarvan het goed is om te weten wat de huidige wet- en regelgeving is:

- Hudo's.
- EHBO.
- Rookverbod en roken.
- Stoken.
- Messen en wapenwet.
- Vervoer van jeugdleden.
- Aanhangers.
- Droppings.
- Aansprakelijkheid.
- Gas.
- Reis- en bagageverzekering

Vervoer

Op kamp heb je altijd met vervoer van personen en materiaal te maken: van huis naar de kamplocatie en weer terug, tijdens het kamp naar het zwembad, naar de stad of naar een pretpark. Probeer voor je op kamp gaat bij al deze situaties een inschatting te maken van de mogelijke risico's.

Vervoer van personen

Ieder vervoermiddel heeft z'n eigen regels en eigen gevaren. Neem met geen enkel vervoermiddel onverantwoord risico, als leidinggevende blijf je immers verantwoordelijk. Als je op pad gaat met je kinderen, zorg dan dat je voor noodgevallen naast een EHBO-setje een lijst bij je hebt met daarop hun gegevens, zoals adres en telefoonnummer.

Met de auto

Vervoer in een auto nooit meer kinderen dan er stoelen zijn, doe de gordels om en vervoer nooit kinderen in een kofferbak of aanhanger.

Regels voor het vervoer van kinderen:

- Kinderen kleiner dan 1,35 m moeten zowel voor als achter in de auto in een goedgekeurd autokinderzitje worden vervoerd.
- Kinderen groter dan 1,35 m moeten voor en achter in de auto de autogordel om en mogen als het nodig is een zittingverhoger gebruiken.
- Je kunt niet van alle ouders verwachten dat ze voor iedereen een zitje hebben. Bij dit soort incidenteel vervoer over beperkte afstand (maximaal 50 kilometer) volstaat gebruik van de gordel op de achterzitplaatsen voor kinderen vanaf 3 jaar (maar niet de eigen kinderen).
- Kinderen vanaf 3 jaar en langer dan 1,35 m mogen als er geen autogordel is zonder gordel op de achterbank zitten. Met gordel mogen ze ook op de voorste zitplaats zitten.

Spreek verder met de ouders die kinderen vervoeren af welke route jullie nemen en check ook of ze een inzittendenverzekering hebben. Bij drukke groepjes kinderen is het verstandig om een leidinggevende in te delen.

Over de regelgeving met betrekking tot het vervoer van kinderen in de auto is op de site van Scouting Nederland een infoblad te vinden.

Met de fiets

De meeste welpen kunnen al redelijk goed fietsen, maar ook op de fiets ligt het gevaar op de loer. Spreek voor vertrek duidelijke regels af voor het fietsen. Laat de jeugdleden met z'n tweeën naast elkaar fietsen, laat ze zich alleen op het fietsen concentreren en neem af en toe pauze. Let erop, dat de groep goed herkenbaar is door bijvoorbeeld reflecterende hesjes.

Te voet

Als tochten iets langer zijn, loop je als leiding in ieder geval mee bij bevers en welpen en kun je misschien beter zorgen dat je voldoende eten en drinken meeneemt of voor een post onderweg zorgt. Bij een wandeltocht door het bos is het gevaar een stuk minder, maar laat de kinderen bij doorgaande wegen aan de linkerkant van de weg lopen. Als kinderen zelfstandig een speurtocht gaan lopen, geef ze dan voor de zekerheid een reflecterend hesje mee voor als ze langs een doorgaande weg lopen. Zorg dat er altijd een leidinggevende in de buurt is, die direct kan ingrijpen als dat nodig is.

Openbaar vervoer

Reizen met het openbaar vervoer is voor veel kinderen, vooral voor bevers, een grote belevenis. Ze zijn dan snel afgeleid en als leidinggevende kun je ze snel kwijt raken. Probeer de reis voor jezelf overzichtelijk te houden. Reis in kleine groepjes met elk één leidinggevende. Bij oudere kinderen kun je de groep compact houden door ervoor te zorgen

dat één iemand van de leiding helemaal voorop loopt en één iemand leiding achter de groep loopt. De overige leiding loopt er verspreid tussenin. Afhankelijk van de grootte van de groep zou je ook ouders kunnen vragen om mee te reizen.

Vervoer van goederen

Het is een goede gewoonte bij nagenoeg iedere Scoutinggroep om op kamp iets meer materiaal mee te willen nemen dan waar ruimte voor is. Ook hierbij geldt: zorg ervoor dat je de wetten en regels niet overtreedt. Let vooral op bij aanhangers en bij de belasting hiervan. Op de website van het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR) zijn de regels voor aanhangers te vinden en ook de voorschriften welke aanhangers met een rijbewijs B getrokken mogen worden en voor welke aanhangers een rijbewijs BE nodig is.

Bij 'gevaarlijke materialen', zoals bijlen, zagen en olielampen is het in ieder geval belangrijk om ze goed en veilig te verpakken. Tijdens het vervoer kunnen ze gemakkelijk gaan schuiven en een gevaar vormen voor de veiligheid.

Vervoer en programma

Vaak is er tijdens het programma vervoer nodig. Je kunt daarom besluiten om fietsen mee te nemen op kamp, zodat je wat mobieler bent. Mocht je gaan 'pendelen' met auto's, neem dan niet meer jeugdleden mee in de auto dan toegestaan is.

Bij avondwandelingen en droppings zijn de gevaren groter dan overdag: buiten is alles minder goed te zien, de kinderen zijn minder goed zichtbaar en vaak zijn de kinderen opgewonden door de activiteit. Een dropping hoeft je ook niet midden in de nacht te houden. In de schemering is het voor de kinderen al spannend genoeg. Een dropping tijdens een zomerkamp zal zelfs volledig in het licht plaatsvinden, want dan gaat de zon veel te laat onder.

Spreek bij droppings goed af wat wel en niet mag onderweg en wat de kinderen moeten doen als zich een ongeluk voor doet. Bij het vervoer van kinderen naar een dropping is vaak niet nodig om ze te blinddoeken of de auto te blinderen; de kinderen zijn toch te druk met elkaar bezig. Door bijvoorbeeld de radio of een CD met favoriete muziek aan te zetten, is hun aandacht snel van de weg afgeleid.

Zorg er altijd voor dat hierbij de veiligheid niet in gevaar komt. Op de site van Scouting Nederland staat een veiligheidsblad voor droppings.

Zon en warmte

Warmte en zon kunnen een gevaar vormen op kamp. Jeugdleden merken te laat dat ze niet genoeg gedronken hebben, oververhit zijn of verbranden. Met name op en rond het water of boomloze vlaktes speelt dit heel erg. Mocht een jeuglid oververhit raken of verbrand zijn, dan kan het jeuglid erg ziek worden!

Zorg daarom dat jeugdleden voldoende drinken. Zorg voor een jerrycan met water of limonade waaruit jeugdleden altijd drinken mogen pakken. Stel daarnaast regelmatig drinkmomenten in (en zet deze in je programma én je telefoon).

Tegen de zon is insmeren met zonnebrandcrème heel belangrijk. Let daarbij ook op rug en nek. In de zomer en het voorjaar moet er minimaal bij ontbijt en bij de lunch gesmeerd worden. Bij hoge zonkracht en op het water, smeer je je ook tussendoor goed in. Laat de jeugdleden overdag altijd een pet dragen.

Mocht het weer erg warm worden (boven de 25°C), stel dan ook een siësta in en verschuif je programmatijden.

EHBO

Op kamp zit een ongeluk in een klein hoekje, basiskennis van EHBO is dan erg handig. Maar daarnaast heb je vaak jeugdleden mee op kamp die extra aandacht nodig hebben. Dan kan het gaan om medicijngebruik, gedragsstoornissen, heimwee, bedplassen of medicijngebruik. Bereid je op zulke situaties goed voor, maak gebruik van de veiligheidsbladen van Scouting Nederland. Ze zijn op www.scouting.nl te vinden. De basiskennis omvat, zoals het al aangeeft, het minimale dat je van EBHO moet weten. Voor de aanvullende competentie 'EHBO op kamp' wordt meer kennis verwacht.

Eerste hulp bij ongelukken

Op kamp zit een ongeluk in een klein hoekje. Zorg in ieder geval voor een goede EHBO-koffer en spreek een vaste plaats af om de koffer op te bergen.

Basiskennis van EHBO is goed om in je team te hebben, op veel plaatsen kun je een EHBO-cursus volgen en de meeste zorgverzekeraars vergoeden een deel van de kosten (preventieve cursus).

Daarnaast zijn er op kamp veelvoorkomende ongevalletjes:

- Tekenbeten. Verwijder de teek binnen 24 uur om de kans op de ziekte van Lyme te vermijden. Stop dus ook een tekentang in je EHBO-koffer. Neem verder voor ieder jeuglid een tekenformulier mee, zo kun je tijdens het kamp bijhouden waar een jeuglid gebeten is en na het kamp kun je het formulier aan de ouders meegeven. Zo kunnen zij alles goed in de gaten houden.
- Bijen- en wespensteken.
- Brandwonden.
- Snijwonden.
- Blaren.
- Vergiftiging. Stop daarom ook een gifwijzer in je EHBO-koffer.

Om goed voorbereid op kamp te gaan, zijn gezondheidsformulieren goed om te hebben. Hier kunnen de ouders van de jeugdleden alle informatie, ziektes, medicijnen en bijzonderheden invullen en heb je die bij de hand als het nodig is. Je vindt de gezondheidsformulieren op www.scouting.nl. Laat het gezondheidsformulier voor ieder kamp opnieuw invullen of aanvullen, zo ben je zeker op de hoogte van de laatste informatie.

Verantwoordelijkheden

Bespreek voor het kamp wie er voor EHBO, medicijnen en 'bijzondere' jeugdleden verantwoordelijk is. Het is voor het leidingteam, maar ook voor de jeugdleden en de ouders goed om één aanspreekpunt te hebben. Deze persoon beheert ook de map met gezondheidsformulieren.

Kleine verwondingen

Voor je aan de eigenlijke verzorging kunt beginnen, gelden twee basisregels:

- Laat het slachtoffer zitten, stel het gerust.
- Was zelf je handen met water en zeep en vergeet ze niet af te drogen. Zowel vooraf als nadien.

Teken

- Teken komen in het hele land voor, in het bos, het park, de heide, de duinen en zelfs in de tuin. Ze zitten in de buurt van bomen of struiken in hoog gras of tussen dode bladeren. Teken kunnen zich vastbijten in de huid van mensen. Van een tekenbeet kun je ziek worden. In Nederland kunnen teken de ziekte van Lyme overbrengen.
- Blijf zoveel mogelijk op de paden en vermijd dichte begroeiing en struikgewas.
- Draag dichte schoenen, lange mouwen en een lange broek. Stop broekspijpen in je sokken. Op lichte kleding zijn teken beter te zien.

- Draag kleding die is geïmpregneerd met het insectenwerend middel Permetrine of spuit je kleding in met een insectenwerend middel dat DEET bevat.
- Smeer de onbedekte huid in met een middel dat DEET bevat.
- Deze tips bieden geen garantie dat je geen tekenbeet oploopt.
- Het belangrijkste advies is om je huid en kleding goed te controleren en teken te verwijderen nadat je in het groen bent geweest. Controleer elke dag of je teken hebt en laat de jeugdleden elkaar controleren. Zeker als je kampeert, is de kans op teken erg groot. Op sommige plaatsen is een derde van alle teken besmet met het virus dat de ziekte van Lyme veroorzaakt.
- Verwijder de teek binnen 24 uur om de kans op de ziekte van Lyme te verkleinen. Dan verklein je de kans op overdracht aanzienlijk.
- Stop een tekentang in je EHBO-koffer.
- Neem voor ieder jeugdlid een tekenformulier mee, zo kun je tijdens het kamp bijhouden waar een jeugdlid gebeten is en na het kamp kun je het formulier aan de ouders meegeven. Zo kunnen zij alles goed in de gaten houden.
- Meer info op: http://www.rivm.nl/Onderwerpen/T/Tekenbeten_en_lyme

Schaafwond

- Reinig de wond en de huid eromheen met stromend water.
- Dep de huid rond de wond droog met een schone doek.
- Dek de wond af met een pleister of kompres. Kleine schaafwonden mag je open laten om te drogen.
- Ga ook na of je slachtoffer wel gevaccineerd is tegen tetanus, anders moet je naar de dokter. Snijwond
- Net als bij de schaafwond reinig je de omgeving en daarna ook de wond met stromend water.
- Droog de omgeving van de wond.
- Voer rechtstreekse druk uit op de wond. Dat doe je met een steriel kompres.
- Dek de wond steriel af, net als bij de schaafwond.
- Stel de 'tetanusvraag' (zie schaafwond). Bloedneus
- Laat het jeugdlid zitten met het hoofd naar voren gebogen (leeshouding).
- Knijp 10 minuten lang, zonder ophouden, de neus dicht (net onder het neusbeen).
- Bloedt de neus van het jeugdlid na 10 minuten nog, laat hem of haar dan heel voorzichtig de neus snuiten en probeer daarna de neus opnieuw dicht te knijpen.
- Als het echt langer duurt, raadpleeg dan een dokter.

Brandwond

- Bij alle brandwonden geldt: 'Water, water, water, de rest komt later'. Koel de wond minstens 15 minuten lang onder lauw stromend water. Dat vermindert de pijn en vermijdt verdere verbranding.

Soorten brandwonden:

- Eerstegraads brandwonden: de huid is rood, licht gezwollen en pijnlijk.
  - o Dek de wond steriel af.
- Tweedegraads brandwonden: de huid vertoont blaren, de huid rond de blaren is rood en voelt zeer pijnlijk aan.
  - o Prik de vochtblaren nooit open!
  - o Dek de wond steriel af.
  - o Ga naar een dokter.
- Derdegraads brandwonden: de huid ziet zwart of wit (afhankelijk van de oorzaak) en is ongevoelig.
  - o Verzorg deze brandwonden net zoals als tweedegraads brandwonden.
  - o Raadpleeg altijd een dokter.

Blaren

Eigenlijk kun je blaren voorkomen: plak een pleister, draag geen nieuwe schoenen tijdens een tocht, draag twee paar kousen. Heb je er dan toch last van?

- Laat een gesloten blaar dicht. Als het echt hinderlijk is, dan kun je ze openprikken en ontsmetten.
  - o Was de blaar en de omgeving.
  - o Prik met een steriele naald een paar gaatjes in de basis van de blaar, niet in het midden.
  - o Duw met een steriel kompres het vocht uit de blaar.
  - o Dek de blaar af met een pleister, kompres of tweede-huid-verband.
- Bij een open blaar knip je de wondrandjes bij en dek je de blaar af met een pleister, kompres of tweede-huid-verband.

Verstuikte enkel

- Leg de enkel naar boven en zorg dat hij niet meer kan bewegen.
- Leg 15 minuten lang een washandje gevuld met ijs of een coldpack op de enkel. Leg ijs nooit rechtstreeks op de huid!
- Breng een laag watten aan met daarop een licht drukkend steunverband.
- Laat de enkel behandelen door een getrainde EHBO-er of bezoek een huisarts.

De koffer zelf

- Een goed gevulde EHBO-koffer lijkt al een begin, maar dat is niet altijd waar.
- Bekijk de vervaldatum van al je producten eens. Voorbeeld: als er staat 10-12, kun je het vergeten, dat pilletje tegen hoofdpijn mag je al sinds oktober 2012 niet meer gebruiken.

Wat er zeker in een EHBO-koffer moet zitten:

- Ontsmettingsmiddel.
- Hechtstrips.
- Mondmasker voor beademing (1x).
- Ideaal zwachtel 500 x 8 cm (1x).
- Snelverband (gerold) 10 x 12 cm (2x).
- Wondsnelverband 6 x 8 cm (2x).
- Zalfje voor insectenbeten.
- Wondpleister.
- Rolletje kleefpleisters.
- Tape.
- Elastische zwachtel.
- Steriele gaasjes.
- Druivensuiker.
- Zonnecrème.
- Aftersun.
- Vloeibare zeep.
- Schaartje.
- Pincet en tekentang.
- Zuigertje voor wespenbeten.
- Veiligheidsspelden.
- Latex handschoenen.
- Steriele naalden.
- Thermometer.
- Ijszakjes.
- Aluminium deken.
- Maandverband en tampons

- Overleg binnen de groep of condoms toegevoegd worden.

De apotheek in je buurt zal je graag helpen bij het samenstellen van een goede EHBO-koffer.

Aan boord of tijdens een hike is een kleine, waterdichte EHBO-trommel heel handig. De inhoud is erg eenvoudig: pleister, schaar, pincet, snelverband, aluminium deken, wat gaasjes en een rolletje verband.

Preventie

Welke maatregelen kan de leiding nemen om er voor te zorgen dat de jeugdleden het kamp veilig beleven? Met de tips hieronder worden ongelukken voorkomen en wordt de kans op ziekte verminderd.

- Laat niemand op blote voeten lopen.
- Als je een tocht gaat lopen, laat iedereen dan sokken dragen. Dit kan blaren voorkomen.
- Pas de kleding aan het weer aan.
- Als je het bos in gaat, laat de jeugdleden dan een lange broek, een shirt met lange mouwen en een petje op doen als bescherming tegen teken (ook als het warm weer is).
- Controleer het kampterrein op onveiligheden: afvalhout, roestig prikkeldraad, etc.
- Let op een onveilig speelterrein en verbied de jeugdleden hier te spelen.
- Zorg voor goede hygiëne.
- Giet geen schoonmaakmiddelen in een limonadefles, zorg altijd voor etiketten.
- Zorg voor goede voeding; gebruik de maaltijdschijf hierbij.
- Eet regelmatig.
- Zorg voor voldoende nachtrust, ook voor de leiding.
- Zorg voor voldoende rustmomenten in het programma.
- Maak een vuur nooit aan met brandbare vloeistof.
- Zet de EHBO-koffer op een goed bereikbare plaats.
- Zorg voor iemand met een EHBO-diploma.
- Zorg voor een vaste plaats voor de medicijnen, ook die van de jeugdleden. Laat één persoon deze verdelen.
- Stel je op de hoogte van de medische achtergronden van de jeugdleden. Denk hierbij aan allergieën of ziekten.
- Let op een goede stoelgang.
- Neem altijd een auto mee op kamp.
- Zorg dat iedereen voldoende en regelmatig drinkt.
- Zorg dat je op de hoogte bent van de volgende zaken:
  - o Telefoonnummer en adres van een huisarts en de huisartsenpost.
  - o Adres van een ziekenhuis.
  - o Routebeschrijving naar arts en ziekenhuis.
  - o Ziekenfonds-/verzekeringsnummers van de jeugdleden.
  - o (vakantie)adres en telefoonnummers van de ouders.

Medicijnen van jeugdleden

Als jeugdleden medicijnen gebruiken, bespreek dit dan voorafgaand aan het kamp met de ouders. Zo weet je precies wat de bedoeling is. Bespreek ook met jeugdleden hoe je dit gaat aanpakken. Maak één leidinggevende verantwoordelijk voor de medicijnen, zodat een jeugdlid niet de ene dag van verschillende leidinggevendenden driemaal een dosis krijgt en een volgende dag helemaal niet. Maak hier een formulier voor dat je toevoegt aan het draaiboek, zodat het hele leidingteam op de hoogte is en er in een onverwachte situatie mee om kan gaan.

Bewaar medicatie bij voorkeur achter slot en grendel (zeker als de medicijnen op een plek liggen waar bevers en welpen kunnen komen).

Noodnummers

Als voorbereiding op je kamp is het goed om de noodnummers van de hulpdiensten in de buurt van het kampterrein of het clubhuis te verzamelen. Hierbij kun denken aan de volgende hulpdiensten:

- Huisarts/huisartsenpost/ziekenhuis/tandarts/apotheek.
- Ambulance.
- Politie.
- Kampstaf van het terrein of van de accommodatie.

Geef de ouders van de jeugdleden ook een noodnummer van de leiding, zodat ze de leiding in geval van nood kunnen bereiken. Dit kun je in het kampboekje vermelden.

Soms is er een calamiteit waarbij het nodig is om direct actie te ondernemen. Voorbeelden hiervan zijn ongewenst gedrag, een ongeval met letsel of dodelijke afloop, een sterfgeval, brand in je Scoutinggebouw of kindermishandeling. Voor deze gevallen heeft Scouting Nederland een noodnummer dat 24 uur per dag bereikbaar is. Op die manier kun je hulp en informatie krijgen als zich een situatie met ongewenst gedrag of een overlijden voordoet. De mensen die de telefoon beantwoorden, zijn ervaren in de hulpverlening en hebben veel ervaring met dit soort situaties.